

Examenreglement

Scholengroep Pontes

Schooljaar 2021 - 2022

VMBO 3 en 4 (cohort 20-22 en cohort 21-23)

HAVO 4 en 5 (cohort 20-22 en cohort 21-23)

VWO 4, 5 en 6 (cohort 19-22, cohort 20-23 en cohort 21-24)

Dit examenreglement is gebaseerd op het eindexamenbesluit VO van 10 juli 1989 inzake de eindexamens aan de scholen voor vwo, havo, mavo en vmbo. Dit document is een algemeen examenreglement voor de gehele Scholengroep Pontes, delen A en B. Informatie betreffende het schoolexamen van de locaties Het Goese Lyceum Bergweg, Het Goese Lyceum Oranjeweg en Pieter Zeeman is opgenomen in deel C tot en met F.

Versie	Wijzingen	Status	Datum	Schrijver	Geaccordeerd
1.0		actueel	21-10-2016		CvB
			21-11-2016		GMR
2.0		actueel			CvB
					GMR
3.0		Actueel	11-06-2019		CvB
		Actueel	24-09-2019		(G)MR
4.0		Actueel	01-10-2021		(G)MR

Dit document is vastgesteld door de GMR en het CvB en geplaatst op de website op 1 oktober 2021.

Inhoud

Inhoud

VOORWOORD	3
BEGRIPPENLIJST	4
EXAMENREGLEMENT	5
a. INLEIDENDE BEPALINGEN.....	5
1 Vaststelling reglement.....	5
2 Examencommissie.....	5
3 Indeling eindexamen.....	5
4 Deelname aan het examen	7
5 Onregelmatigheden	7
6 Afwijking wijze van examineren.....	8
8. Overige bepalingen	9
a. HET CENTRAALEXAMEN.....	10
1 Algemeen.....	10
2 Absentie en Verhinderings Centraal Examen.....	10
3 Cijfer Centraal Examen	10
4 Eindcijfer examen	11
5 Uitslag.....	11
6 Herkansing.....	12
7 Diploma en cijferlijst	13
8 Cum Laude slagen.....	13
9 Bewaarplicht en inzage	14
10 Gecommitteerden	15
11 Taal en rekenen, referentieniveaus.....	15
Bijlage 1. Commissie van Beroep Examens	16
Bijlage 2. samenstelling examencommissies.....	17
Bijlage 3. Regeling hulpmiddelen	18

VOORWOORD

Geachte heer, mevrouw, beste leerling,

Vanaf de bovenbouw heeft een leerling de status van eindexamenkandidaat. Immers, vanaf de bovenbouw worden al onderdelen van vakken getoetst die meetellen voor het cijfer van het schoolexamen.

Het is van belang dat een leerling zich ervan bewust is dat alle schoolexamentoetsen, opdrachten enz. onderdeel zijn van het van het schoolexamen. Alle cijfers worden opgeslagen en bewaard in het examendossier. Aan het eind van het examenjaar wordt een overzicht van het examendossier aan de leerling overhandigd.

Er wordt een aantal eisen gesteld aan zaken die met het eindexamen te maken hebben. In hoofdzaak gaat het om eisen met betrekking tot het maken van toetsen, praktische opdrachten, handelingsopdrachten en de gevolgen van het begaan van onrechtmatigheden en het ongeoorloofd afwezig zijn op het moment dat er toetsen en/of praktische opdrachten en/of handelingsdelen gemaakt worden en/of ingeleverd moeten worden. Deze eisen zijn opgenomen in dit examenreglement.

Voor elk examenvak bestaat er een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Daarin staat beschreven welke toetsen en opdrachten er voor dat vak gemaakt moeten worden. Tevens valt daarin te lezen in welke periode deze afgelegd moeten worden en welke leerstof het betreft.

Het examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting worden door de rector toegezonden aan de Inspectie.

Wijzigingen in het examenreglement of in het PTA, al of niet n.a.v. overheidsvoorschriften, zijn mogelijk. Wijzigingen in het examenreglement en het PTA worden zo spoedig mogelijk via de mail bekend gemaakt aan de betreffende leerlingen en hun ouder(s), verzorger(s).

De schoolleiding van Het Goese Lyceum locatie Bergweg en Oranjeweg en Pieter Zeeman.

Goes, september 2021

BEGRIPPENLIJST

In dit besluit wordt verstaan onder:

1. *afdelingsleider*: verantwoordelijke schoolleider voor een afdeling. Ook wel teamleider genoemd
2. *algemene vakken*: alle vakken, behalve de afdelingsvakken;
3. *bevoegd gezag*: het College van Bestuur van de Scholengroep Pontes;
4. *cohort*: een cohort van een leerling geeft aan in welk jaar de leerling met het examen is gestart en in welk jaar het dossier afgesloten dient te worden zonder vertraging;
5. *college voor examens*: college voor examens;
6. *commissie van beroep*: de commissie van beroep voor eindexamens van de locatie;
7. *cspe*: centraal schriftelijk en praktisch examen in een beroepsgericht programma;
8. *cum laude*: geslaagd met lof als je aan de vastgestelde eisen voldoet
9. *directeur*: de rector/ of diens plaatsvervanger;
10. *eindexamen*: een examen van ten minste de voorgeschreven vakken voor alle afdelingen van de Scholengroep Pontes;
11. *examencommissie*: de commissie die vaststelt of een kandidaat voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma
12. *examendossier*: een examendossier omvat de onderdelen van het schoolexamen, ook van die vakken die hetzij niet centraal worden geëxamineerd, hetzij reeds in het voorlaatste schooljaar worden afgesloten;
13. *examenstof*: de aan de kandidaat te stellen eisen;
14. *examenprogramma*: het programma als bedoeld in art. 7 van het Eindexamenbesluit;
15. *examinator*: degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak;
16. *gecommitteerde*: een gecommitteerde als bedoeld in artikel 36 van dit besluit;
17. *gymnasium*: een vorm van voorbereidend wetenschappelijk onderwijs;
18. *havo*: hoger algemeen voortgezet onderwijs;
19. *herkansing*: het opnieuw deelnemen aan een toets van het schoolexamen of het centraal examen
20. *inspectie*: de inspectie, bedoeld in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht;
21. *kandidaat*: ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten;
22. *lob*: loopbaanoriëntatie en begeleiding
23. *maatschappelijke stage*: stage met een maatschappelijk karakter
24. *kunsvakken*: de vakken behorende tot de beeldende vorming, alsmede muziek, dans en drama;
25. *leerling*: een leerling aan een school voor voortgezet onderwijs;
26. *leerweg*: de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg, de gemengde leerweg en de theoretische leerweg;
27. *maatschappelijke stage*: stage met een maatschappelijk karakter;
28. *minister*: de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen;
29. *po*: *praktische opdracht*
30. *profielwerkstuk*: het in artikel 4 bedoelde profielwerkstuk;
31. *PTA: programma van toetsing en afsluiting*: in dit programma is opgenomen een omschrijving van de inhoud van de toetsen, van de wijze waarop getoetst wordt, de beoordeling en de weging ervan;
32. *rekentoets*: rekentoets als bedoeld in artikel 29 van de wet;
33. *resultatenlijst*: een periodiek overzicht van de per vak behaalde cijfers voor toetsen, verslagen en/of rapportages van de leerlingen;
34. *school*: een school voor gymnasium, een school voor vwo, een school voor havo, een school voor theoretische leerweg, een school voor gemengde leerweg, een school voor kaderberoepsgerichte leerweg, een school voor basisberoepsgerichte leerweg, tenzij anders blijkt;
35. *schooljaar*: het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus en eindigt op 31 juli van het daaropvolgende jaar;
36. *slu*: studielasturen; de tijd die nodig is voor alle activiteiten behorende bij een bepaald vak
37. *teamleider*: verantwoordelijke schoolleider voor een team. Ook wel afdelingsleider genoemd
38. *toets*: een toets met schriftelijke/mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht;
39. *vakken*: vakken en andere programmaonderdelen
40. *vmbo*: voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs; vmbo-t wordt ook mavo genoemd (locatie Oranjeweg en PPZ)
41. *vwo*: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs;
42. *wet*: wet op het voortgezet onderwijs.

EXAMENREGLEMENT

a. INLEIDENDE BEPALINGEN

1 Vaststelling reglement

- 1.1 Het bevoegd gezag stelt conform artikel 31 Eindexamenbesluit vwo, havo, vmbo een examenreglement vast.
- 1.2 Dit reglement kent algemene delen voor alle scholen van Scholengroep Pontes (deel A en B) en locatie specifieke delen (deel C tot en met F) waarin de regeling rondom de schoolexamens wordt beschreven.
- 1.3 De rector, gemandateerd door het bevoegd gezag, stelt jaarlijks vóór 1 oktober een Programma van Toetsing en Afsluiting vast, dat in elk geval betrekking heeft op het betreffende schooljaar.
- 1.4 De data van het Centraal Examen worden door de overheid vastgesteld en vóór 1 oktober van het examenjaar aan de kandidaten bekend gemaakt.
- 1.5 Het examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting worden door de rector toegezonden aan de Inspectie. Het examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting zijn op de website te raadplegen.
- 1.6 Alle examenkandidaten worden vóór 1 oktober van het examenjaar op de hoogte gesteld van het examenreglement, het PTA, de data van de centrale examens en de toegestane hulpmiddelen bij het centraal examen.

2 Examencommissie

- 2.1 De rector en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het eindexamen af.
- 2.2 De rector stelt per school/locatie een examencommissie in.
- 2.3 De rector wijst één of meer personeelsleden van de school aan tot examensecretaris en een voorzitter.
- 2.4 De rector bepaalt wie er naast de aangewezen examensecretaris nog meer zitting neemt in deze examencommissie. In ieder geval betreft het minimaal één docent van de school.
- 2.5 Taken en bevoegdheden examen commissie:
Een examencommissie heeft ten minste de volgende taken en bevoegdheden:
 - a. Het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering (procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het schoolexamen).
 - b. Het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen.
 - c. De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, en de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.
 - d. Indien een kandidaat bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een lid van de examencommissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.
 - e. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op over haar bevindingen bij het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering en verstrekt dit verslag aan het bevoegd gezag.

3 Indeling eindexamen

3.1 Eindexamen **vwo**

Het eindexamen vwo omvat:

- de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel en een profielwerkstuk;
- de vakken van het profieldeel van één van de profielen;
- ten minste één vak met een normatieve studielast van tenminste 440 uren van het vrije deel van elk profiel;

Vrijstelling of ontheffing kan worden verleend voor vakken op grond van artikel 26e, lid 1 t/m 4 van het Inrichtingsbesluit WVO. Bij een ontheffing op grond van artikel 26e, vierde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO wordt de taal vervangen door een ander vak als bedoeld in het vijfde lid van dat artikel.

3.2 Eindexamen **havo**

Het eindexamen havo omvat:

- de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel en een profielwerkstuk;
- de vakken van het profieldeel en vakken van het vrije deel;
- ten minste één vak met een normatieve studielast van ten minste 320 uur van het vrije deel van elk profiel;
- De rekentoets is verplicht voor die leerlingen van vmbo en havo die geen wiskunde als examenvak hebben. Het wordt afgesloten door middel van een schoolexamencijfer.

3.3 Eindexamen **mavo** (vmbo theoretische leerweg)

Het eindexamen mavo omvat:

- de vakken van het gemeenschappelijk deel;
- de twee vakken van het profiel en het profielwerkstuk;
- in het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken, waarbij het profieldeel en het vrije deel samen ten minste twee vakken omvatten die geen moderne taal zijn;
- De rekentoets is verplicht voor die leerlingen van vmbo en havo die geen wiskunde als examenvak hebben. Het wordt afgesloten door middel van een schoolexamencijfer.

3.4 Eindexamen vmbo **basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg**

Het eindexamen vmbo omvat:

- Het beroepsgerichte profielvak bestaande uit vier aangewezen profielmodulen en vier keuzemodulen
- De vakken van het gemeenschappelijk deel;
- De twee tot het profiel behorende algemeen vormende vakken;
- De rekentoets is verplicht voor die leerlingen van vmbo en havo die geen wiskunde als examenvak hebben. Het wordt afgesloten door middel van een schoolexamencijfer.

Leerwerktraject Voor zover het een leerwerktraject betreft omvat het eindexamen voor de leerling het vak Nederlandse taal en het beroepsgerichte programma dat onderdeel is van het leerwerktraject. Bovendien kan de leerling eindexamen afleggen in de andere vakken van de basisberoepsgerichte leerweg waarvan het bevoegd gezag in voorkomend geval heeft beslist dat zij behoren tot het leerwerktraject van de leerling.

In aanvulling op de voorgeschreven vakken kan het eindexamen omvatten:

- een vak als bedoeld in artikel 10b, zesde lid, van de wet;
- een vak dat onderdeel kan zijn van de basisberoepsgerichte leerweg;
- een algemeen vak dat behoort tot het eindexamen van de theoretische leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg of de gemengde leerweg; een vak als bedoeld in artikel 13 of 14 van de wet.

3.5 Eindexamen vmbo **gemengde leerweg**

Het eindexamen vmbo voor de gemengde leerweg omvat:

- de vakken van het gemeenschappelijk deel;
- het beroepsgerichte profielvak bestaande uit twee aangewezen profielmodulen en twee keuzemodulen;
- de twee tot het profiel behorende gebonden algemeen vormende vakken;
- een in het vrije deel gekozen algemeen vormend vak;
- de rekentoets is verplicht voor die leerlingen van vmbo en havo die geen wiskunde als examenvak hebben. Het wordt afgesloten door middel van een schoolexamencijfer.
- Het profielwerkstuk.

4 Deelname aan het examen

- 4.1 Een kandidaat kan alleen aan het Centraal Examen deelnemen, wanneer aan alle zaken die onderdeel zijn van het PTA, voldaan is.
- 4.2 Een kandidaat kan alleen aan het Centraal Examen deelnemen, wanneer aan alle eisen rondom het Profielwerkstuk voldaan is.
- 4.3 PTA-onderdelen vinden plaats tijdens de schoolperiode in de bovenbouw: vmbo leerjaar 3 en 4, havo leerjaar 4 en 5, vwo leerjaar 4, 5 en 6. Minimaal 10 werkdagen voordat de eindcijfers van de schoolexamenvakken bij DUO bekend dienen te zijn, dient aan alle zaken zoals aangegeven in art. 4.1, 4.2 en 4.3 voldaan te zijn.
- 4.4 Voor vakken, handelingsdelen, LOB-dossier en andere zaken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld maar wel onderdeel zijn van het PTA, geldt, dat ook deze minimaal 10 werkdagen voordat de eindcijfers van de schoolexamenvakken bij DUO bekend dienen te zijn, afgesloten zijn.
- 4.5 Deelname aan geplande toetsen en het voldoen aan deadlines is verplicht.
- 4.6 Minimaal 10 werkdagen voordat de eindcijfers van de schoolexamenvakken bij DUO bekend dienen te zijn, worden de examenkandidaten persoonlijk in de gelegenheid gesteld de door hen behaalde schoolexamenresultaten en verdere eindbeoordelingen te controleren. Hiervoor krijgen zij een schriftelijke uitdraai van de door hen behaalde resultaten op een nader door de rector te bepalen tijdstip.

5 Onregelmatigheden

- 5.1 Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen of deeleindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
- 5.2 De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen,
 - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
 - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,\
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
- 5.3 Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
- 5.4 De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur van een school voor voortgezet onderwijs in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep. Van de commissie van beroep mag de directeur geen deel uitmaken.
- 5.5 In overeenstemming met [artikel 30a van de wet](#) wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen of deeleindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

6 Afwijking wijze van examineren

- 6.1 De rector kan toestaan dat een kandidaat met een beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de Inspectie van het Onderwijs.
- 6.2 Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke beperking, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
 - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
 - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
 - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
- 6.3 Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
 - het vak Nederlandse taal; enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
- 6.4 De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten.
Leerlingen kunnen eventueel een woordenboek Nederlands- eigen taal gebruiken volgens regelgeving CvTE.
- 6.5 Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

7 Eindexamen op een hoger niveau en versneld examen

7.1 Hoger niveau

Het bevoegd gezag kan een leerling, op basis van een positief advies van de betreffende vakdocent, in de gelegenheid stellen in een of meerdere vakken examen te doen op een hoger niveau. Dit dient uiterlijk vastgesteld te worden voor de aanvang van het jaar waarin examen gedaan wordt.

Alle regels van het overeenkomstige vak uit het hogere niveau gelden; het desbetreffende examenprogramma en de voorgeschreven weging voor de berekening van het eindcijfer, het daarbij behorende examen en de daarbij behorende normering.

Het diploma en de cijferlijst blijven herkenbaar. Als een vak is afgelegd op een hoger niveau blijkt dit uit de vermelding op de cijferlijst.

De leerling die in een vak eindexamen heeft afgelegd op een hoger niveau, kan vanaf het schooljaar 2017-2018 *alsnog* eindexamen in dat vak afleggen op het niveau van de schoolsoort of leerweg waarvoor de leerling is ingeschreven (dit is dan *geen* herkansing).

7.2 Centraal examen in eerder leerjaar

1. Het bevoegd gezag kan een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak in dat leerjaar.
2. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het College voor examens.
3. Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

8. Overige bepalingen

- 8.1 In gevallen waarin dit examenreglement niet voorziet en waaromtrent een onmiddellijke beslissing noodzakelijk is, beslist de rector. De rector deelt zijn beslissing zo spoedig mogelijk mee aan de betrokkenen (voor zover nodig de kandidaat, examinatoren, gecommitteerden en de inspectie).
- 8.2 Eenieder die betrokken is bij de uitvoering van dit reglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijke voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit besluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

a. HET CENTRAAL EXAMEN

1 Algemeen

- 1.1 Het Centraal Examen wordt afgenomen in het laatste leerjaar.
- 1.2 Het Centraal Examen bestaat uit drie tijdvakken.
- 1.3 De kandidaten worden uiterlijk 1 oktober van het laatste examenjaar via de mail geïnformeerd over de data van het Centraal Examen. Eventuele wijzigingen worden uiterlijk één week voor aanvang van het Centraal Examen aan de kandidaten meegedeeld.
- 1.4 De kandidaten worden uiterlijk in de week voor aanvang van het Centraal Examen via de mail op de hoogte gesteld van de geldende regels tijdens het Centraal Examen.
- 1.5 Zonder toestemming van een toezichthouder mag een kandidaat zich gedurende het examen niet verwijderen uit het examenlokaal. Een kandidaat die tijdens de zitting onwel wordt, kan onder begeleiding van een toezichthouder het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de rector of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten. Indien de kandidaat het werk hervat, kan de rector beslissen dat de gemiste tijd aan het einde van de zitting kan worden ingehaald. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, kan de rector zo mogelijk op grond van een medische verklaring na overleg met de Inspectie, beslissen dat het voor een deel gemaakte werk ongeldig is. In dit laatste geval mag de kandidaat in het tweede tijdvak opnieuw aan de desbetreffende zitting deelnemen.
- 1.6 Er mogen geen andere dan door de CvTE toegestane hulpmiddelen worden gebruikt. Voor schrijfgerei geldt dat examenwerk niet met potlood gemaakt mag worden (behalve tekeningen, grafische verbeeldingen e.d.). Alleen door de school verstrekt papier mag worden gebruikt.
- 1.7 Eenmaal gemaakt werk behoudt zijn geldigheid behoudens het gestelde in C.1.7
- 1.8 De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.
- 1.9 De kandidaten leveren de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken in bij een toezichthouder. Aan de kandidaten wordt meegedeeld wanneer en waar de opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in de eerste volzin, opgehaald kunnen worden. Bij afname van digitale examens leveren de kandidaten de datadrager met daarop het gemaakte werk in bij de surveillant. Zij kunnen na afloop van het examen niet over een papieren weergave of aantekeningen beschikken.
- 1.10 Indien examenwerk niet volgens de regels wordt ingeleverd, wordt direct de rector hiervan op de hoogte gesteld. Het is ter bepaling aan de rector/examencommissie hoe hiermee te handelen.

2 Absentie en Verhinderung Centraal Examen

- 2.1 Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. Hij levert zijn werk uiterlijk in op het tijdstip dat voor de andere kandidaten als eindtijd geldt.
- 2.2 Kandidaten die meer dan een half uur na de aanvang van de toets arriveren, mogen niet meer deelnemen. Bij een geldige reden, dit ter beoordeling aan de rector, kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het volgende tijdvak.
- 2.3 Indien een kandidaat, dit ter beoordeling van de rector, om een geldige reden is verhinderd bij een of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid geboden aan ten hoogste twee examens per dag deel te nemen, teneinde daarmee zijn Centraal Examen te voltooien.
- 2.4 Indien een kandidaat in het tweede tijdvak eveneens verhinderd is, of wanneer hij het Centraal Examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de Staatsexamencommissie zijn Centraal Examen te voltooien.

3 Cijfer Centraal Examen

Het cijfer van het Centraal Examen wordt afgerond op één decimaal nauwkeurig.

4 Eindcijfer examen

- 4.1 Het resultaat voor alle vakken waarvoor schoolexamen en Centraal Examen wordt afgelegd, wordt uitgedrukt in een geheel getal uit de reeks van 1 tot en met 10. De afdelings-/teamleider bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het Centraal Examen. Is het gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een vier of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een vijf of hoger is, naar boven afgerond.
- 4.2 Voor de vakken waarvoor alleen het schoolexamen wordt afgelegd, wordt het eindcijfer bepaald door het cijfer voor het schoolexamen af te ronden op een geheel getal uit de reeks van 1 tot en met 10.

5 Uitslag

- 5.1 Het eindcijfer van het examen wordt in gelijke mate wordt bepaald door het eindcijfer van het schoolexamen en het cijfer van het centraal examen. $[(1 \times SE + 1 \times CE) : 2]$.
- 5.2 Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
- 5.3 Indien het volgens C.5.1 berekende eindcijfer niet een geheel getal is, dan wordt het, indien het eerste cijfer achter de komma vier of minder is, naar beneden afgerond, en indien dit vijf of meer is, naar boven afgerond.
- 5.4 De examencommissie stelt de uitslag vast met inachtneming van het bepaalde in C.5.7.
- 5.5 De examencommissie stelt uit alle eindcijfers van de vakken waarin de kandidaat examen heeft afgelegd een lijst op, zodanig dat de op deze lijst vermelde vakken een eindexamen vormen als bedoeld in de artikelen 11 tot en met 29 van het eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo, dat voldoet aan het bepaalde in C.5.7
- 5.6 Indien het nodig is om de kandidaat te laten slagen betreft de rector, indien examen is afgelegd in een extra vak, één of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de uitslag. Indien een "extra" vak buiten beschouwing moet worden gelaten om de kandidaat te kunnen laten slagen, maakt deze, indien hij op meerdere manieren kan slagen, zelf een keuze.
- 5.6.1 De kandidaat die het eindexamen **basis- of kaderberoepsgerichte leerweg** heeft afgelegd, is geslaagd indien;
1. hij voor het gemiddelde cijfer van de vakken met Centraal Examen gelijk of hoger heeft gescoord dan 5.50,
 2. het eindcijfer voor het kernvak Nederlands een 5 of hoger is,
 3. alle eindcijfers en het combinatiecijfer een 6 of hoger zijn, of;
 - hij een 5 heeft en voor de rest 6 of hoger, of;
 - hij een 4 heeft, een 7 of hoger en voor de rest 6 of hoger, of;
 - hij twee keer een 5 heeft, een 7 of hoger en voor de rest 6 of hoger;
 - geen enkel eindcijfer lager dan een 4 is.
- Let op: ook voor de afzonderlijke keuzevakken moet tenminste het eindcijfer 4 behaald zijn.
4. een 'voldoende' of 'goed' behaald heeft voor kunstvakken 1 en lichamelijke opvoeding,
 5. een loopbaandossier gemaakt heeft dat voldoet aan de eisen van het PTA,
 6. de rekentoets heeft afgelegd, indien de kandidaat geen wiskunde als examenvak heeft.

- 5.6.2 De kandidaat die het eindexamen **gemengde- of theoretische leerweg** heeft afgelegd, is geslaagd indien;
1. hij voor het gemiddelde cijfer van de vakken met Centraal Examen gelijk of hoger heeft gescoord dan 5.50,
 2. het eindcijfer voor het kernvak Nederlands een 5 of hoger is,
 3. alle eindcijfers en het combinatiecijfer een 6 of hoger zijn, of;
 - hij een 5 heeft en voor de rest 6 of hoger, of;
 - hij een 4 heeft, een 7 of hoger en voor de rest 6 of hoger, of;
 - hij twee keer een 5 heeft, een 7 of hoger en voor de rest 6 of hoger;
 - geen enkel eindcijfer lager dan een 4 is.
- Let op: ook voor de afzonderlijke keuzevakken moet tenminste het eindcijfer 4 behaald zijn.

- 4 een 'voldoende' of 'goed' behaald heeft voor kunstvakken 1 en lichamelijke opvoeding,
- 5 een 'voldoende' of 'goed' behaald heeft voor het profielwerkstuk,
- 6 een loopbaandossier gemaakt heeft dat voldoet aan de eisen van het PTA,
- 7 de rekentoets heeft afgelegd, indien de kandidaat geen wiskunde als examenvak heeft.

- 5.6.3 De kandidaat die het eindexamen **havo en vwo** heeft afgelegd, is geslaagd indien;
1. hij voor het gemiddelde cijfer van de vakken met Centraal Examen gelijk of hoger heeft gescoord dan 5.50,
 2. hij niet meer dan één 5 als eindcijfer (gemiddelde van schoolexamen en centraal examen) voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde heeft.
 3. alle eindcijfers 6 of hoger zijn of;
 - je één 5 hebt en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn of;
 - je een 4 hebt en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn. En het gemiddelde van al je eindcijfers ten minste 6,0 is of;
 - je 2 keer een 5 hebt, of een 5 en een 4, en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn. En het gemiddelde van al je eindcijfers ten minste 6,0 is;
 - geen eindcijfer lager is dan een 4.
 4. geen van de eindcijfers van onderdelen van het combinatiecijfer lager is dan 4,
 5. de rekentoets heeft afgelegd, indien de kandidaat geen wiskunde als examenvak heeft

Bij de uitslagbepaling wordt het gemiddelde van de eindcijfers van tenminste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, te noemen het combinatiecijfer, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: Maatschappijleer, CKV, ANW en het profielwerkstuk.

Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

Zodra de bepaalde uitslag is vastgesteld, maakt de rector deze schriftelijk aan iedere kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 51 van het Examenbesluit bepaalde. Op dat moment maakt de rector tevens de behaalde cijfers bekend aan de overige kandidaten. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51 van het Examenbesluit, eerste lid, geen toepassing vindt. De kandidaat die niet voldoet aan bovenstaande voorwaarden, is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herexamen genoemd in artikel 51 van het Examenbesluit.

6 Herkansing

- 6.1 De kandidaat die het eindexamen **vmbo gemengd, mavo, havo en vwo** heeft afgelegd, heeft voor 1 vak, nadat de cijfers bekend zijn gemaakt, het recht in het tweede tijdvak of, indien artikel C.2.4 van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan het centraal examen.
- 6.2 De kandidaat die het eindexamen **vmbo basis en vmbo kader** heeft afgelegd, heeft voor 1 algemeen vormend vak **en** voor het beroepsgerichte profiel bestaande uit 4 profielvakken, nadat de cijfers bekend zijn gemaakt, het recht in het tweede tijdvak of, indien artikel C.2.4 van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan het centraal examen.
- 6.3 De kandidaat geeft de afdelingsleider voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk aan of hij gebruik wil maken van de mogelijkheid tot herkansen.
- 6.4 Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
- 6.5 Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel C.5.6 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekend gemaakt.
- 6.6 Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd.

7 Diploma en cijferlijst

7.1 De schoolleiding reikt aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld:

- de cijfers voor het schoolexamen;
- de cijfers voor het Centraal Examen;
- het vak of de vakken, het onderwerp of de titel, en het eindcijfer van het profielwerkstuk;
- de beoordeling van lo;
- de eindcijfers voor de examenvakken met inbegrip van het cijfer bepaald op grond van artikel 49 van het Eindexamenbesluit; - de uitslag van het eindexamen.

De schoolleiding reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop alle vakken zijn vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken.

Vrijstelling en ontheffing worden conform het Examenbesluit geregeld.

Duplicaten van diploma's worden niet verstrekt. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste tezamen een eindexamen vormen, worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar maakt.

Afgewezen kandidaten ontvangen alleen een cijferlijst.

8 Cum Laude slagen

8.1 Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen **basisberoeps- of kaderberoepsgerichte leerweg** met toekenning van het judicium cum laude indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:

- a. tenminste een 8,0 of hoger behaald hebben voor het gemiddelde van de eindcijfers voor deze vakken:
 - twee profiel gebonden algemeen vormende vakken
 - het eindcijfer voor het beroepsgerichte vak.Je berekent het gemiddelde door de eindcijfers op te tellen en te delen door het aantal vakken. Het beroepsgerichte vak telt 2 keer mee.
- b. Er geen eindcijfer lager dan een 6 behaald is voor de vakken die meetellen voor de einduitslag. De rekentoets telt niet mee.

8.2 Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen **theoretische of gemengde leerweg** met toekenning van het judicium cum laude indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:

- a. Tenminste een 8,0 of hoger behaald hebben voor het gemiddelde van de eindcijfers voor de vakken:
 - Nederlands;
 - Engels;
 - Maatschappijleer;
 - de vakken in het profieldeel;
 - het vak met het hoogste eindcijfer in het vrije deel of het combinatiecijfer bij gemengde leerweg.Je berekent het gemiddelde door de eindcijfers op te tellen en te delen door het aantal vakken.
- b. Er geen eindcijfer lager dan een 6 behaald is voor de vakken die meetellen voor de einduitslag. De rekentoets telt niet mee.

- 8.3 Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen **havo** met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van [artikel 50, tweede lid](#)
 - de vakken van het profieldeel, en
 - het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.
- 8.4 Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen **vwo** met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van [artikel 50, tweede lid](#),
 - de vakken van het profieldeel
 - het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.

9 Bewaarplicht en inzage

9.1 Bewaarplicht

De examencommissie is verantwoordelijk voor het centraal beheer per leerling van een overzicht van de gevolgde vakken met bijbehorende studielast. Tevens draagt zij zorg voor een beoordelingsoverzicht.

De examinator bewaart elke voor het schoolexamen meetellende schriftelijke toets. Dit geldt tevens voor de opgave en het werk van de praktische opdrachten van het schoolexamen met de wijze waarop de beoordeling tot stand is gekomen. De toetsen van het centraal examen en de zaken hier rondom worden centraal op school bewaard. Dit alles ten minste een half jaar nadat de kandidaat de school heeft verlaten.

Indien meer kandidaten gezamenlijk aan een praktische opdracht gewerkt hebben, wordt een beschrijving van het protocol op school bewaard. Gemaakt examenwerk behoudt zijn geldigheid.

9.2 Inzage

De inzage en de bespreking van een schriftelijk schoolexamen vinden plaats zo spoedig mogelijk nadat het werk gecorrigeerd is, maar uiterlijk één week voor het volgende schriftelijke examen. Inzage en bespreking van herkansingen en herexamens van schoolexamenvakken vinden plaats vanaf de dag van afname tot en met de eerste beroepsdag.

De inzage en bespreking hebben betrekking op de schoolexamenopgave(n), het correctiemodel en het gemaakte schoolexamenwerk. De vakdocent bepaalt of de inzage en de bespreking van het examenwerk individueel of in groepsverband plaatsvindt. In het geval een schoolexamen mondeling wordt afgenomen, bepaalt de vakdocent eveneens of de bespreking van het mondelinge examen individueel of in groepsverband plaatsvindt.

De inzage en de bespreking van een schriftelijk werk van het centraal examen is op aanvraag van een kandidaat binnen 5 lesdagen na de uitslag van het tijdvak waarin het werk gemaakt is. De kandidaat mag hierbij een ouder/verzorger meenemen. Inzage en bespreking vinden altijd plaats op school, onder toezicht van minimaal een lid van de schoolleiding. Het werk mag de school niet verlaten of vermenigvuldigd worden.

9.3 Geschil na inzage

Als de eindexamenkandidaat aannemelijk kan maken dat er een aanwijsbare fout bij de correctie is gemaakt:

1. De eindexamenkandidaat zet zijn/haar argumenten over vernomen fouten op papier.
2. Op verzoek van de rector kijkt de 1e corrector op grond van deze argumenten of naar zijn mening een aanpassing van de score aan de orde is.
3. De 1e corrector neemt contact op met de 2e corrector, geeft aan welke argumenten de leerling heeft en waarom de 1e corrector deze wel of geen reden vindt voor aanpassing van de score.

Op basis van een zorgvuldige voorbereiding voeren de correctoren hierover gemotiveerd overleg. De uitkomst van dit contact wordt schriftelijk vastgelegd (kan in een mailbericht) en wordt gedeeld met de rector.

a. Overeenstemming over aanpassing van de score

Alleen als beide correctoren in overleg met elkaar tot de conclusie komen dat de score moet worden aangepast, wordt deze aangepast.

De rector (in samenwerking met de examensecretaris) past de uitslag aan. DUO/Examendiensten en de inspectie van het onderwijs worden op de hoogte gesteld van een eventueel nieuw vastgesteld cijfer. De Inspectie zal in deze situatie altijd contact opnemen met de 2e corrector en de rector van de desbetreffende school om na te gaan of de 2e corrector niet onder druk is gezet.

Als de correctoren beiden van mening zijn dat de score niet dient te worden aangepast, laat de rector dat aan de leerling weten.

b. Geen overeenstemming over wel/geen aanpassing van de score

Indien de correctoren van mening verschillen over het al dan niet aanpassen van een score, kunnen de rector van de beide scholen in overleg met elkaar twee nieuwe correctoren aanstellen die het werk opnieuw beoordelen. Op basis van de nieuwe beoordeling stelt de rector het cijfer vast. Het is aan te raden om twee docenten te kiezen die niet direct betrokken zijn, maar bijvoorbeeld verbonden zijn aan een andere school die onder hetzelfde bestuur hangt. Het spreekt voor zich dat deze docenten bevoegd moeten zijn voor het examenvak én dat zij zelf een eindexamenklas hebben.

10 Gecommitteerden

De minister maakt een koppeling van scholen voor de uitvoering van de tweede correctie door gecommitteerden. De minister maakt deze koppeling bekend aan het bevoegd gezag van elke school en kan, indien nodig, zelf een gecommitteerde aanwijzen voor een school of instelling. Op grond van deze koppeling wijst het bevoegd gezag één of meer gecommitteerden aan. Het bevoegd gezag maakt deze aanwijzing bekend aan de scholen waarvoor zij de tweede correctie verrichten. De aanwijzing geldt tot na de afloop van de herkansing.

Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat de aangewezen gecommitteerde zijn verplichtingen nakomt.

Voor het praktisch gedeelte van het centraal examen vmbo worden geen gecommitteerden aangewezen.

De gecommitteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommitteerde.

11 Taal en rekenen, referentieniveaus

Vanaf examenjaar 2013 – 2014 worden alle leerlingen beoordeeld op hun vaardigheden op de gebieden taal en rekenen, de zogenoemde referentieniveaus.

11.1 Taal

11.1.1 Het referentieniveau Nederlandse taal wordt vanaf 2014-2015 in het Centrale Examen Nederlands getoetst.

11.1.2 Het vak Nederlandse taal moet met tenminste een 5,0 worden afgesloten.

11.2 Rekenen

Voor de kandidaten van het vmbo en het havo geldt, dat indien zij geen examen afleggen in het vak wiskunde, zij de rekentoets als schoolexamen dienen af te leggen. Het behaalde cijfer maakt geen deel uit van de slaag- zakregeling en heeft aldus geen invloed op de uitslagbepaling. Het cijfer van de rekentoets wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

Bijlage 1. Commissie van Beroep Examens

Pontes, Ostrea, Mondia, CSW en VO Zeeuws-Vlaanderen hebben besloten tot het instellen van een gezamenlijke commissie van beroep examens.

Deze commissie bestaat conform het reglement uit een voorzitter, ambtelijk secretaris en een docent. Voor allen geldt dat er een plaatsvervanger beschikbaar moet zijn. Voor elk vakgebied zijn twee docenten beschikbaar, zodat voorkomen wordt dat een docent een casus vanuit de eigen organisatie moet behandelen.

In geval van een bezwaar wordt door een bestuurder/schoolleider een verzoek tot behandeling ingediend via commissievanberoep@cswalcheren.nl. Van daaruit wordt een commissie gevormd die het beroep in behandeling zal nemen. Voor de procedure zie het [reglement centrale commissie van beroep voor de eindexamens voortgezet onderwijs regio Zeeland](#).

Het adres van de commissie van beroep is:
Commissie van beroep eindexamens Scholengroep Pontes
Postbus 370
4460 AT Goes

Met ingang van 20 mei 2020 bestaat de commissie uit de volgende personen:

Functie	Naam		Functie domein /	Voordracht
Voorzitter	Peter van Heusden	p.vanheusden@k-s-e.nl	Ex-bestuurder KSE	
Plv. voorzitter	Leon de Rond	ldrond@rsgrijs.nl	Bestuurder 't Rijks BoZ	
Ambtelijk secretaris	Mr. Benne van Leeuwen	bvanleeuwen@vldwadvocaten.nl	Advocaat	
Plv. ambt. Secretaris	Mr. Wim Schuitema	wschuitema@scalda.nl	Juridisch medewerker Scalda	
Docent talen	Wim Mulders	w.mulders@pontes.nl	Engels/Frans	Pontes
Docent talen	Frank van Doeselaar	f.vandoeselaar@mondia.nl	Nederlands	Mondia
Docent bètavakken	Dennis Kamp	kmp@ostrealyceum.nl	Natuurkunde	Ostrea
Docent bètavakken	Leo Rozendaal	rdl@cswalcheren.nl	Scheikunde	CSW
Docent zaakvakken	Sander Huisson	hsn@cswalcheren.nl	Economie / M&M	CSW
Docent zaakvakken	Francis Westerweele	wsw@zwincollege.nl	Economie	VO Zeeuws-Vlaanderen
Docent cultuur	Jolente de Nooijer	j.denooijer@mondia.nl	CKV	Mondia
Docent cultuur	Alice de Bruijne	a.de.bruijne@pontes.nl	Tekenen	Pontes
Docent beroepsgericht	Marjoke Sinke	snk@ostrealyceum.nl	D&P	Ostrea
Docent beroepsgericht	Charlie de Poorter	cpo@lodewijkcollege.nl	D&P	VO Zeeuws-Vlaanderen

Bijlage 2. samenstelling examencommissies

Samenstelling examencommissies

Locatie Pieter Zeeman

Voorzitter: Mw. C. Gabriels, teamleider havo-vwo mavo examensecretaris

Mw. C. Crijnen, teamleider pro, bk

Mevr. D. Francke, docente

Dhr. F. Barendregt, docent

Het Goese Lyceum, locatie Oranjeweg

Mw. B van der Walle, docent en secretaris

Dhr. J. Bozon, docent en lid

Dhr. R. Florisse, afdelingsleider havo en lid

Dhr. N. Rijvers, afdelingsleider vwo en voorzitter

Vacature afdelingsleider mavo

Mw. D. van Eekelen, docent en lid

Het Goese Lyceum, locatie Bergweg.

Mw. L. Vos, afdelingsleider VMBO BKG en voorzitter

Mw. C. Herijgers, docent en secretaris

Mw. L. de Smet-Van der Hooft, docent en lid

cspe beroepsgericht	bb, kb en gl	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar o.a. in de instructie voor de examinerator meegedeeld.
cpe beeldend	gl, tl	Informatie over de afname wordt elk jaar in de instructie voor de examinerator meegedeeld.

Bijlage 1A

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vmbo 2022 als bedoeld in artikel 1

HULPMIDDELEN VMBO 2022

1 WAT IS ANDERS IN 2022

Het woordenboek is ook toegestaan bij het cpe en het cspe.

2 TOEGESTANE HULPMIDDELEN VMBO 2022

Vak	leerweg	hulpmiddel
alle vakken	alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: - schrijfmateriaal incl. millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - nietmachine (zie 4.4) - geometrische driehoek - vlakgum - rekenmachine (zie 3.2)
alle centrale examens	alle leerwegen	Eindelijk verklarend woordenboek Nederlands (zie 3.1.1) <i>of</i> Woordenboek Nederlands-thuis taal en/of thuis taal-Nederlands (zie 3.1.1)
Fries, moderne vreemde talen	alle leerwegen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels (zie 3.1.3)
wiskunde	alle leerwegen	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos roosterpapier in cm ²
nask 1, nask 2	alle leerwegen	Door het CvTE goedgekeurd informatiemateriaal (zie 3.3)
muziek, dans, drama	gl, tl	Computer
cspe beroepsgericht	bb, kb en gl	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar o.a. in de instructie voor de examinerator meegedeeld.
cpe beeldend	gl, tl	Informatie over de afname wordt elk jaar in de instructie voor de examinerator meegedeeld.

Bijlage 1A

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vmbo 2022 als bedoeld in artikel 1

3 TOELICHTING

3.1 WOORDENBOEK

3.1.1 Woordenboek Nederlands

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle schriftelijke examens, flexibele digitale examens bb en kb, centraal praktische examens gl/tl en de centraal schriftelijke praktische examens bb, kb en gl, kortom bij alle centrale examens vmbo. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruikgemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar de thuistaal van de kandidaat (bijvoorbeeld Nederlands - Spaans) en/of een woordenboek vanuit de thuistaal van de kandidaat naar het Nederlands (bijvoorbeeld Spaans - Nederlands). Een woordenboek Nederlands-thuistaal en thuistaal-Nederlands in één band is ook toegestaan.

Het woordenboek kan een natuurlijk en vanzelfsprekend hulpmiddel zijn dat de kandidaat zekerheid verschaft bij een enkel woord; het kan ook leiden tot bijvoorbeeld tijdnoed als een kandidaat zekerheidshalve te veel woorden opzoekt. Bij vakspecifieke termen kan het woordenboek ook aanleiding geven tot verwarring. Een voorbeeld: eentonigheid heeft in het vak muziek een betekenis die niet strookt met de beschrijving in een woordenboek. In situaties zoals het voorbeeld bij het vak muziek is de vakinhoudelijke omschrijving de geldige; voor een inhoudelijk afwijkende omschrijving worden geen punten toegekend, ook niet als de kandidaat deze omschrijving letterlijk aan het woordenboek heeft ontleend.

Waar de spelling van het Nederlands wordt beoordeeld, zijn alleen schrijfwijzen volgens de huidige officiële spellingsregels toegestaan.

3.1.2 Woordenboek moderne vreemde talen en Fries

Bij de moderne vreemde talen en Fries is een woordenboek doeltaal – thuistaal en thuistaal – doeltaal *) toegestaan.

*) Voor de meeste leerlingen is Nederlands de thuistaal. Bij de centraal examens Frans is dus een woordenboek Frans – Nederlands toegestaan. Een kandidaat die Pools als thuistaal heeft, mag in plaats van Frans – Nederlands kiezen voor een woordenboek Frans – Pools. 'Thuistaal' hoeft in dit verband niet letterlijk genomen te worden. Voorbeeld: Als Berbers de thuistaal is en een woordenboek doeltaal – Berbers is niet voorhanden, mag ook gekozen worden voor doeltaal – Arabisch.

3.1.3 Woordenboek bij Engels

Bij het vak Engels mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels - Engels te gebruiken naast een tweetalig woordenboek.

3.1.4 Digitaal woordenboek

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

3.2 REKENMACHINE

Bij wiskunde kb en gl/tl, nask 1 kb en gl/tl, nask 2 gl/tl en bij het cspe gl voor het profielvak bouwen, wonen en interieur moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen tevens beschikken over toetsen voor pi, x tot de ye macht, x kwadraat, 1/x en sin/cos/tan in graden (en hun inversen).

Bij wiskunde bb moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen beschikken over toetsen voor x kwadraat en (tweedemachts) worteltrekken.

Bij alle overige vakken zijn de grondbewerkingen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen voldoende. Meer mogelijkheden mag, maar de rekenmachine mag niet één of meer van de volgende eigenschappen hebben:

- lichtnetaansluiting tijdens het examen,
- opladen tijdens het examen,
- schrijfrol, alarm of ander geluid,
- alfanumeriek (letters op scherm)*,
- grafieken weergeven,
- zend- of ontvanginginstallatie.

Bijlage 1A

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vmbo 2022 als bedoeld in artikel 1

Meerregeligheid van het scherm wordt in de criteria niet genoemd. Dit houdt in dat een meerregelige machine niet verboden is als hij aan de overige criteria voldoet. Wel is het zo dat de meerregelige machines mogelijkheden hebben die bij de eenregelige machine ontbreken, zoals het maken van tabellen. Bij de huidige centrale examens is niet gebleken dat die extra mogelijkheden de kandidaat voordeel bieden.

Naast de rekenmachine van Facet is het voor kandidaten bij de flexibele digitale examens bb en kb toegestaan hun eigen rekenmachine te gebruiken.

* Bedoeld is dat er geen teksten kunnen worden ingevoerd of uitgelezen, zoals bijvoorbeeld met de mobiele telefoon wel kan. De letters 'sin' als afkorting van sinus worden in dit verband dus niet als alfanumeriek beschouwd.

3.3 INFORMATIEBOEK BIJ NASK 1 EN NASK 2

Bij het centraal examen nask 1 in alle leerwegen en nask 2 gl/tl heeft de kandidaat op het centraal examen informatiemateriaal nodig.

Goedgekeurd zijn:

- Voor bb: Binas vmbo-basis, informatieboek nask 1 (2e editie, ISBN 978-90-01-80067-3)
- Voor kb en gl/tl: BINAS vmbo-kgt, informatieboek voor nask 1 en nask 2 (2e editie, ISBN 978.90.01.80069.7).

Voor deze edities van Binas zijn errata uitgegeven. Zie voor deze errata de site www.noordhoffuitgevers.nl (zoekterm errata Binas). Het is toegestaan deze fouten in Binas te verbeteren.

4 AANVULLENDE OPMERKINGEN

4.1 FORMULE WISKUNDE

Bij de exameneenheid Meetkunde van het centraal examen wiskunde in bb, kb en gl/tl moet de kandidaat enkele oppervlakte- en inhoudsformules kunnen toepassen, de kandidaat hoeft deze formules echter niet te kennen (zie de syllabus). Bij de examens bb worden de formules vermeld in het examen bij de opgave(n) waarvoor en indien zij relevant zijn. De kandidaat moet eenvoudige meetkundige berekeningen (zoals de oppervlakte in een rechthoekige driehoek) ook kunnen uitvoeren zonder de bijgeleverde formule.

Bij de examens kb en gl/tl worden alle formules opgesomd in één tabel in het examen.

4.2 COMPUTER ALS SCHRIJFGEREI BIJ DE CENTRAAL SCHRIFTELIJKE EXAMENS

Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor alle kandidaten. De school kan het ook toestaan voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vmbo gl/tl en de papieren centrale examens Nederlands vmbo bb en kb dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie volgens artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO, mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan. De correctoren moeten de aftrekregels voor spellingfouten ook toepassen bij leerlingen die met spellingcontrole hebben gewerkt.

Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt, is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitaal woordenboek), en moet ook o.m. de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld.

Op <https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/wanneer-is-de-computer-tijdens-een> staan aanwijzingen voor scholen die de computer als schrijfgerei willen inzetten.

4.3 NOODZAKELIJK OF TOEGESTAAN?

De tabel in paragraaf 2 geeft een opsomming van de toegestane hulpmiddelen. Een kandidaat die bij een vak een voor dat vak toegestaan hulpmiddel gebruikt, is niet in overtreding. Een kandidaat die zonder het

Bijlage 1A

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vmbo 2022 als bedoeld in artikel 1

hulpmiddel aan het examen wenst deel te nemen, mag echter niet op grond van het ontbreken van het hulpmiddel de toegang worden ontzegd.

De mate waarin een toegestaan hulpmiddel ook noodzakelijk is, varieert tussen vakken, hulpmiddelen en kandidaten. Een feitelijk noodzakelijk hulpmiddel is de Binas bij nask 1 en nask 2: het lijkt niet aannemelijk dat een kandidaat alle informatie heeft gememoriseerd. Bij het verklarend woordenboek Nederlands is de behoefte en noodzaak kandidaat-afhankelijk: de een kent meer woorden dan de ander, de een heeft ook meer behoefte aan de zekerheid van het woordenboek dan de ander. Bij examens moderne vreemde talen zonder schrijfvaardigheid is een woordenboek naar de vreemde taal eigenlijk overbodig – het is slechts toegestaan om de regelgeving eenvoudig te houden (bij examens met schrijfvaardigheid is het immers weer wel zinvol), en ter voorkoming van veronderstelde rechtsongelijkheid ten opzichte van kandidaten die beschikken over beide delen in één band.

Of de school de hulpmiddelen ter beschikking stelt, of aan de kandidaat vraagt mee te nemen, is ter keuze aan de school.

4.4 OVERIGE NIET GENOEMDE HULPMIDDELEN

Naast het basispakket hulpmiddelen kan de kandidaat enkele hulpmiddelen meenemen die niet genoemd zijn, die op geen enkele wijze een relatie hebben met de exameneisen maar die wel functioneel (kunnen) zijn, zoals een nietmachine, puntenslijper, een markeerstift of een leesliniaal (loep). Hulpmiddelen die een relatie kunnen hebben met exameneisen, zijn niet toegestaan. Daaronder vallen onder andere tekensjablonen en spellingkaarten. Hulpmiddelen die geen relatie tot de exameneisen hebben maar geen enkele examenfunctie dienen, dienen te worden geweerd; niet omdat daardoor de exameneisen worden aangetast, maar omdat de ontstane onoverzichtelijkheid kan leiden tot een indirecte aantasting van exameneisen. Bij twijfel of een specifiek hulpmiddel een relatie tot de exameneisen heeft, wendt de school zich tot het College voor Toetsen en Examens.

4.5 SCHOOLEXAMEN EN CENTRALE EXAMEN

Deze regeling legt de toegestane hulpmiddelen vast voor het centraal examen. Er is geen voorschrift dat bij alle schoolexamens van een vak dezelfde hulpmiddelen zouden moeten worden voorgeschreven als bij het centraal examen. De school kan gegronde redenen hebben om bijvoorbeeld vast te leggen dat bij kleinere toetsen in de moderne vreemde talen geen woordenboek is toegestaan, of dat bij sommige toetsen in een vak met grafische rekenmachine volstaan moet worden met een eenvoudige grafische rekenmachine of dat zelfs helemaal geen rekenmachine gebruikt mag worden. De school kan omgekeerd ook bij schoolexamentoetsen hulpmiddelen toestaan die in het centraal examen niet zijn toegestaan.

Bijlage 1B

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens havo en vwo 2022 als bedoeld in artikel 1

HULPMIDDELEN HAVO EN VWO 2022

1 WAT IS ANDERS IN 2022

De lijst met toegestane grafische rekenmachines is geactualiseerd.

2 TOEGESTANE HULPMIDDELEN HAVO EN VWO 2022

vak	hulpmiddel
alle vakken	Basispakket, bestaande uit: - schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - nietmachine (zie 4.3) - geometrische driehoek - vlakgum - rekenmachine (zie 3.2)
alle centrale examens	Eindelijk verklarend woordenboek Nederlands (zie 3.1.1) of Woordenboek Nederlands-thuis taal en/of thuis taal-Nederlands (zie 3.1.1)
Fries, moderne vreemde talen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels (zie 3.1.3)
Latijn, Grieks	Latijns resp. Grieks woordenboek (zie 3.1.4)
wiskunde A, B, C	- grafische rekenmachine (zie 3.2.3) - roosterpapier in cm ²
biologie, natuurkunde, scheikunde	- goedgekeurd informatieboek: Binas 6e editie of Sciencedata (zie 3.3)
aardrijkskunde	Een atlas is sinds 2021 niet toegestaan bij het centraal examen
muziek, kunst (algemeen)	Computer

Bijlage 1B

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens havo en vwo 2022 als bedoeld in artikel 1

3 TOELICHTING

3.1 WOORDENBOEK

3.1.1 Woordenboek Nederlands

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle centrale examens. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruikgemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar de thuistaal van de kandidaat (bijvoorbeeld Nederlands - Spaans) en/of een woordenboek vanuit de thuistaal van de kandidaat naar het Nederlands (bijvoorbeeld Spaans - Nederlands). Een woordenboek Nederlands-thuistaal en thuistaal-Nederlands in één band is ook toegestaan.

Bij vakspecifieke termen kan het woordenboek aanleiding geven tot verwarring. Een voorbeeld: eentonigheid heeft in het vak muziek een betekenis die niet strookt met de beschrijving in een woordenboek. In situaties zoals het gegeven muziekvoorbeeld is de vakinhoudelijke omschrijving de geldige. Voor een inhoudelijk afwijkende omschrijving worden geen punten toegekend, ook niet als de kandidaat deze omschrijving letterlijk aan het woordenboek heeft ontleend.

3.1.2 Woordenboek moderne vreemde talen en Fries

Bij de moderne vreemde talen en Fries is een woordenboek doeltaal – thuistaal en thuistaal – doeltaal *) toegestaan.

*) Voor de meeste leerlingen is Nederlands de thuistaal. Bij de centraal examens Frans is dus een woordenboek Frans – Nederlands toegestaan. Een kandidaat die Pools als thuistaal heeft mag in plaats van Frans – Nederlands kiezen voor een woordenboek Frans – Pools. 'Thuistaal' hoeft in dit verband niet letterlijk genomen te worden. Voorbeeld: Als Berbers de thuistaal is en een woordenboek doeltaal - Berbers is niet voorhanden, mag ook gekozen worden voor doeltaal – Arabisch.

3.1.3 Woordenboek Engels – Engels

Bij het vak Engels mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels - Engels te gebruiken naast een tweetalig woordenboek.

3.1.4 Woordenboek bij klassieke talen

Bij Griekse Taal en Cultuur en Latijnse Taal en Cultuur is een woordenboek toegestaan en een grammatica-overzicht (in het woordenboek of los) zonder voorbeeldzinnen en toelichting op het gebied van de syntaxis. Een woordenboek dat specifiek is toegesneden op een auteur aan wiens werk de vertaalopgave ontleend is, is niet toegestaan.

Bij Griekse Taal en Cultuur zijn het woordenboek van Ch. Hupperts en het Prisma woordenboek Grieks - Nederlands toegestaan inclusief de hierin opgenomen grammatica-overzichten en (in Hupperts' woordenboek) de alfabetische werkwoordenlijst. Ook is het toegestaan deze grammatica-overzichten en deze alfabetische werkwoordenlijsten naast een ander Grieks woordenboek te gebruiken.

Bij Latijnse Taal en Cultuur zijn het woordenboek Latijn-Nederlands van H. Pinkster en het Prisma woordenboek Latijn-Nederlands toegestaan inclusief de daarin opgenomen grammatica-overzichten. Ook is het toegestaan een van deze grammaticaoverzichten als los boekje naast een ander Latijns woordenboek te gebruiken.

3.1.5 Digitaal woordenboek

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

Bijlage 1B

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens havo en vwo 2022 als bedoeld in artikel 1

3.2 REKENMACHINE**3.2.1 Algemeen**

Bij de vakken waar een grafische rekenmachine is toegestaan, is ALLEEN een grafische rekenmachine toegestaan. Het is een kandidaat bij die vakken niet toegestaan de beschikking te hebben over een gewone rekenmachine.

3.2.2 Rekenmachine met basisbewerkingen

Bij de vakken zonder grafische rekenmachine mag een eenvoudige rekenmachine gebruikt worden waarop basisbewerkingen kunnen worden uitgevoerd. In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

Wat zijn basisbewerkingen

In onderstaande tabel wordt aangegeven over welke basisbewerkingen een rekenmachine in ieder geval moet beschikken voor de verschillende vakken.

	havo/vwo na, sk	havo/vwo ec	havo/vwo overig
Grondbewerkingen + - x:	X	X	X
x^2 en $\sqrt{\quad}$	X	X	
$1/x$ of x^{-1} en x^y	X	X	
sin/cos/tan en hun inversen	X		
π	X		
$^{10}\log$ (en 10^x) en \ln (en e^x)	X		

Rekenmachines die over al deze basisbewerkingen beschikken: Casio fx-82MS, HP10S+, TI30XB(S)

Wat zijn geen basisbewerkingen

Opties die niet gezien worden als basisbewerkingen (niet uitputtend):

- Het oplossen van (stelsels van) vergelijkingen
- Het numeriek integreren en differentiëren van functies
- Rekenen met verhoudingen
- Berekeningen maken met micro, kilo, ...
- Gebruiken van wetenschappelijke constanten
- Werken in een spreadsheet
- Programmeren
- Ingebouwde formules

Belangrijk uitgangspunt is dat hulpmiddelen die vaardigheden overbodig maken waarover de leerling volgens de syllabus moet beschikken, niet zijn toegestaan. Machines die daarom in ieder geval niet zijn toegestaan: Casio fx-991EX en TI-30XPro.

Verder geldt het volgende:

- Een rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de rekenmachine van een andere kandidaat.
- Een rekenmachine mag geen geluid maken.
- Een rekenmachine mag niet beschikken over de mogelijkheid grafieken weer te geven.
- Een rekenmachine mag niet beschikken over zend- en/of ontvangstmogelijkheden.
- Een rekenmachine mag niet alfanumeriek (met letters op het scherm) zijn; bedoeld is dat er geen teksten kunnen worden ingevoerd of uitgelezen, zoals bijvoorbeeld met de mobiele telefoon wel kan. De letters 'sin' als afkorting van sinus worden in dit verband dus niet als alfanumeriek beschouwd.
- Een meerregelige machine is niet verboden als hij aan de overige criteria voldoet.

Bijlage 1B

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens havo en vwo 2022 als bedoeld in artikel 1

3.2.3 Grafische rekenmachine

Alleen wanneer (op basis van de syllabus van een vak) de grafische rekenmachine noodzakelijk blijkt, wordt de grafische rekenmachine bij het centraal examen toegestaan. De grafische rekenmachine is alleen toegestaan bij de centrale examens wiskunde A, B en C.

Types toegestane grafische rekenmachines

De machines die in 2022 in elk geval zijn toegestaan:

MERK	TYPE
Casio:	<ul style="list-style-type: none"> • fx-9860GII(SD); • fx-CG20*; • fx-CG50.
Hewlett Packard:	<ul style="list-style-type: none"> • HP Prime
Texas Instruments:	<ul style="list-style-type: none"> • TI-84 Plus T, de basisversie met LED lampje*; • TI-84 Plus CE-T; • TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS); • TI-Nspire CX II-T (zowel versie met als zonder CAS).
NumWorks:	<ul style="list-style-type: none"> • de grafische rekenmachine van NumWorks

* Let op! Deze typen rekenmachines zijn in het examenjaar 2022 voor het laatst toegestaan.

Oudere types, ook die eerder wel waren toegestaan, zijn niet meer toegestaan.

Het is mogelijk dat op een later moment nieuwe types worden toegestaan. Dit wordt dan kenbaar gemaakt in de Septembermededeling.

NB. Leerlingen kunnen andere typen grafische rekenmachines dan genoemd in deze regeling wel gebruiken in de schoolpraktijk/bij schoolexamens als de school dat toestaat.

Eisen toegestane grafische rekenmachine

Voor alle typen grafische rekenmachines geldt dat de machine voorzien is van de minimale OS of firmwareversie die in **maart** voorafgaand aan het centraal examen voor de betreffende machine door het CvTE wordt gespecificeerd.

Examenstand en overige voorwaarden

Een grafische rekenmachine is op het centraal examen alleen toegestaan als het geheugen van de grafische rekenmachine is geblokkeerd door een examenstand. Dat houdt onder meer in dat applicaties, programma's en (tekst)bestanden niet benaderbaar of bruikbaar zijn en dat een eventuele CAS-functionaliteit niet beschikbaar is. Het moet direct zichtbaar zijn of een machine in examenstand staat. Dit moet op ieder moment tijdens het examen te controleren zijn zonder de kandidaat te storen. Hiervoor kunt u terecht op de websites van de verschillende fabrikanten: www.casio-educatie.nl, hp-prime.nl, education.ti.com/nederland.

Verder geldt het volgende:

- a Een grafische rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- b Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de grafische rekenmachine van een andere kandidaat.
- c Het is niet toegestaan dat de kandidaat tegelijkertijd de beschikking heeft over twee (grafische) rekenmachines.
- d In machines met een SD-slot mag tijdens het CE geen SD-kaart zitten.

3.3 INFORMATIEBOEKEN NATUURWETENSCHAPPELIJKE VAKKEN

Bij de vakken biologie, natuurkunde en scheikunde is het gebruik van een Binas (6e editie) of ScienceData toegestaan. Het is niet toegestaan beide informatieboeken te gebruiken.

Bijlage 1B

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens havo en vwo 2022 als bedoeld in artikel 1

Wij raden gebruikers aan kennis te nemen van de errata bij Binas op de website van Noordhoff Uitgevers en bij ScienceData op de website van Uitgeverij Walvaboek. Het is toegestaan deze fouten in het betreffende informatieboek te verbeteren.

Andere wijzigingen mogen niet in het informatieboek worden aangebracht. Dat geldt ook voor het aanbrengen van (al dan niet beschreven) plakkertjes.

4 AANVULLENDE OPMERKINGEN

4.1 COMPUTER ALS SCHRIJFGEREI BIJ DE CENTRAAL SCHRIFTELIJKE EXAMENS

Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor alle kandidaten. De school kan het ook toestaan voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vwo en havo dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie volgens artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO, mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.

Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitaal woordenboek), en moet ook o.m. de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld. De correctoren moeten de aftrekregels voor spellingfouten ook toepassen bij leerlingen die met spellingcontrole hebben gewerkt.

Op <https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/wanneer-is-de-computer-tijdens-een> staan aanwijzingen voor scholen die de computer als schrijfgerei willen inzetten.

4.2 NOODZAKELIJK OF TOEGESTAAN?

De tabel in paragraaf 2 geeft een opsomming van de toegestane hulpmiddelen. De mate waarin een toegestaan hulpmiddel ook noodzakelijk is, varieert tussen vakken, hulpmiddelen en kandidaten. Een feitelijk noodzakelijk hulpmiddel is bijvoorbeeld de Binas of ScienceData bij natuurwetenschappelijke vakken. Het lijkt niet aannemelijk dat een kandidaat alle informatie heeft memoriseerd. Bij het verklarend woordenboek Nederlands is de behoefte en noodzaak kandidaat-afhankelijk: de een kent meer woorden dan de ander, de een heeft ook meer behoefte aan de zekerheid van het woordenboek dan de ander.

Of de school de hulpmiddelen ter beschikking stelt, of aan de kandidaat vraagt mee te nemen, is ter keuze aan de school.

4.3 OVERIGE NIET GENOEMDE HULPMIDDELEN

Naast het basispakket hulpmiddelen kan de kandidaat enkele hulpmiddelen meenemen die niet genoemd zijn, die op geen enkele wijze een relatie hebben met de exameneisen maar die wel functioneel (kunnen) zijn, zoals een nietmachine, puntenslijper, een markeerstift of een leesliniaal (loep). Hulpmiddelen die een relatie kunnen hebben met exameneisen zijn niet toegestaan. Daaronder vallen onder andere tekensjablonen en spellingkaarten. Hulpmiddelen die geen relatie tot de exameneisen hebben maar geen enkele examenfunctie dienen, dienen te worden geweerd; niet omdat daardoor de exameneisen worden aangetast, maar omdat de ontstane onoverzichtelijkheid kan leiden tot een indirecte aantasting van exameneisen. Bij twijfel of een specifiek hulpmiddel een relatie tot de exameneisen heeft, wendt de school zich tot het CvTE.

4.4 SCHOOLEXAMEN EN CENTRAAL EXAMEN

Deze regeling legt de toegestane hulpmiddelen vast voor het centraal examen. Er is geen voorschrift dat bij alle schoolexamens van een vak dezelfde hulpmiddelen zouden moeten worden voorgeschreven als bij het centraal examen. De school kan gegronde redenen hebben om bijvoorbeeld vast te leggen dat bij kleinere toetsen in de moderne vreemde talen geen woordenboek is toegestaan, of dat bij sommige toetsen in een vak met grafische rekenmachine volstaan moet worden met een eenvoudige grafische rekenmachine of dat zelfs helemaal geen rekenmachine gebruikt mag

Bijlage 1B

Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens havo en vwo 2022 als bedoeld in artikel 1

worden. De school kan omgekeerd ook bij schoolexamintoetsen hulpmiddelen toestaan die in het centraal examen niet zijn toegestaan.